

ORJUNA

NACIONALISTIČNI ORGAN.

NAROČNINA: za jugoslavijo: za tri mesece 12—Din.; za celo leto 48—Din.; za inozemstvo je dodati poštino. Oglasi po ceniku. — Posamezna številka stane 1 Din.

IZHAJA VSAKO NEDELJO!

REDAKCIJA IN ADMINISTRACIJA: Arena Narod. doma. Rokopisi se ne vračajo. — Anonimni dopisi se ne sprejemajo. POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI!

Orjuna na Triglavu.

Slovesno smo pozvali celo italijansko javnost v njenih uradnih predstavništvih vladi in armadi, dali smo ji dovolj časa, da se pripravi za nastop oko v oko, da nam pokaže ali misli resno z ropom naše staroslavne svetinje. Čakali smo mirno, dostojanstveno, čakali smo mala, mlada organizacija proti celi naciji 40 milijonov, proti nacionalistični organizaciji, ki danes vodi vso to nacijo. Bili smo si v svesti, da naš poziv ni dobrodošel lastni naši vladi in bili smo pripravljeni, da nam lastni bratje padejo v hrbet, služec uničevalcem naših nacionalnih svetinj.

Brez vsakega posebnega pritiska, tiho in samozavestno se je začela zbirati naša orjunaška armada na Triglavskem pogorju. Ni se strasila žrtve, z lastnimi sredstvi je nastopila težko pot na obrambo naših nacionalnih svetinj. Cel teden so bili naši hrabri člani v pripravljenosti, da nas zahrbiti sovrag ne prehitijo. Nikdar naš očiak Triglav ni videl toliko svojih braniteljev kakor v komaj prošlih dnevih. Noč in dan so naši zvesti bratje čuvali narodno posest, da jo ne oskruni naše zemlje lastni tuje. Vztrajali so v zgosti vročini, vztrajali so v mogočni nočni nevihti, v kateri je Perun prerokoval bodoče boje. Potresali so se temelji Triglava, toda pogum naših hrabrih čuvarjev se ni omajal.

Čist, v krasni jutranji zarji je zablestel naš očiak v nedeljo dne 12. avgusta, ko je Orjuna napovedala megdan junački zakletemu dušmanu. Mogočne množice so mu podajale roke, da osvobodijo mrtvo stražo na njegovem vrhu. Prvič odeven v jugoslovensko obleko pozdravljali svoje branitelje Aljažev stolp. Vrh se polni, skoro ne bo več prostora.

Ta vrh je nam svet. Ta vrh in kup kamenja, on je naše svetišče, naš Olimp. Na ta vrh so gledali naši pradedje v svetem zanosu, on jih je bodril, bil jim uteha, bil jim je največje svetišče, okrog njega se je zgrinjalo vse slovensko pleme našega jugoslovenskega naroda. Na

njega so gledali naši pradedje iz Tirolske, Koroške, Solnograške, gledali so iz furlanske nižine, gledali iz divne Adrije. Vse je vihar razdejal. Oj mejnik ti sivi sam si ostal. Ali naj še tebe damo v plen sovragu?

Nikdar, dovolj je žrtev! Prvič po svetovni vojni je odločna Orjuna stopila na plan in vzela v posest staroslavne naše predstavitelja. Slovesno je zaplapolala jugoslovenska zastava, mogočno so odmevale salve v sosednih bratskih vrhah, ki še čakajo odrešenja. Triglav je v varstvu Orjune.

Italijani! Oj podli narod ta! Kolika sramota! Odpisal je na naš poziv 12 fašistov, ki so jih vodili trije financii. Ponižno so se ustavili daleč izpod našega svetišča in ko so videli, da smo zvesto na straži, so jo odkurili tiho proti Bovškemu snegu nazaj v Trento. Toda da pokažejo svojo podlo figarstvo narav so se na približno 2000 korakov poskrili in nas začeli obstreljevati. Mi smo imeli samo en odgovor »Caporetto«. Junaki so jo po polurnem obstreljevanju odkurili proti Luknji.

Tako se je končal ta pomemben dan, ko je Orjuna odločno stala na braniku naše najsvetejše zapuščine. Prvič odkar obstoja naša država smo stopili na plan in jasno dokumentirali, da nam je dovolj žrtev. Ne damo si več rezati našega telesa. Dovolj je bilo ponižanja napram sovragu, ki je komaj pozabil, kako se je tresel v smrtnem strahu pred nami. Ne damo več! Ne pustimo! Ne pustimo, da bi ljudje lastne naše krvi prodajali našo čast in slavo samo da lahko uživajo sadove svojih izdajalskih pridobitev. Hočemo, da pride čas nacionalne nesebične požrtvovalnosti nazaj in ž njo sreča in blagostanje Nacije.

Naše svetišče pa smo vzeli v svojo posest in čuvali ga bomo do poslednje kaplje krvi. Tu nam je mejnik, od koder bomo črpali nove sile za bodoče ofenzive. Vsem vam, dragi bratje, ki ste dobrovoljno, brez osebnega poklica pohrlili na obrambo pa kličemo: »Na svidenje!«

Današnji položaj, mi in naši cilji.

(Konec.)

Posledice vsega tega so naravnost strašne. Peščica klerikalnih demagogov in eksploatorjev ljudske lahkovernosti v svoje strankarske namene, se je polastila cele Slovenije. S pomočjo brezvestne in včasih celo zločinske agitacije, si je ta peščica priborila skoro vse slovenske poslanske mandate in slovensko ljudstvo je tako ostalo v Beogradu brez zastopstva, kajti delo klerikalnih poslancev v Beogradu se ne more smatrati za zastopanje interesov našega ljudstva in naše pokrajine. Ulovljeni v past svoje lastne demagogije, s katero so zmagali, so klerikalni poslanci danes prisiljeni pajdajati se na eni strani z Radićem, na drugi strani pa kulčiti radikalom. Med tem pa propada naše gospodarstvo, naša valuta, narašča draginja; beda uradništva, delavstva in nižjih slojev postaja dan za dnem večja; kmete žulijo vedno večji davki; vse, sploh vse propada, razpada pa tudi naša narodna sloga, slabi se naša državna moč in naši notranji in zunanji sovražniki brusijo nemoteno svoje nože, da razrežejo našo komaj s krvjo stotisočev zlepljeno državo, da nas zopet oropajo svobode, po kateri smo tisoč let hrepeli. Posledice so strašne! Kam jadramo? Skrajni čas je, da se zavemo opasnosti situacije v kateri se nahajamo. Sedaj je še čas rešiti sebe, naš narod in državo, toda jutri bo morda že prepozno. Ali misli kdo na to?

In vendar, čeprav je položaj tako obupen, sije tudi v to noč še ena rešilna zvezda, ki postaja dan za dnem svetlejša. Ta zvezda je Orjuna. Iz razvalin našega narodnega in političnega mrtvila vstaja Orjuna kakor čarobna vila rešiteljica in v njenih vrstah, čilih, krepkih, navdušenih, polnih mladosti, borbenosti in delavnosti se zbira vse kar je pri nas še poštenega. Močne in številne so že te njene vrste, toda veliko jih še stoji ob strani; veliko jih še gleda na naš pokret z nezaupanjem, s predsodki in z nerazumevanjem. Eni se nam nečejo pridružiti ker se bojijo, ne pomislijo pa, da brez borbe ni zmage. Posebno velja to za naše uradništvo in učiteljstvo. Boji se sedanje mogočne politične gospode in čeprav morda simpatizira z nami, si v naše vrste javno ne upa vstopiti, ne ve pa, da s tem škoduje samemu sebi, kajti v naših vrstah bi se borilo tudi za svojo gnotno dobrobit, ne samo za dobrobit naroda in države, kajti dokler ne bo Orjuna rešila uradniškega vprašanja in uradništva bede, nikdar ne bo rešeno! To lahko uvidi danes vsak uradnik. Delavstvo se da še vedno odganjati od Orjune po svojih frazerskih »voditeljih«, ki so ga razcepili na vse mogoče grupe ter spravili tako ob ves vpliv in v skrajno bedo. Dasi tisočkrat od teh svojih »voditeljev« prevarano, jim vendar še danes veruje, ko pravijo, da se Orjuna bori za kapitaliste, za

kake vražje kapitaliste naj se bori, ko jih v svojih vrstah nima, ko so vsi, ki so njeni sami reveži. Vaši »voditelji« nas vam predstavljajo kot »zaščitnike kapitalizma« samo zato, ker se boje da bi spoznali našo revščino v žepu, a bogastvo v veri, katero nas mora prej ali slej privedi do zmage, ki ne bo le zmaga narodnega in državnega edinstva Jugoslovenov, ampak tudi zmaga vseh trpečih in revnih.

Drugi, ki sicer pojmujejo naš pokret, gledajo na nas s posmehom, ker so sami že obupali nad usodo našega naroda, naše države in nad boljšimi časi, misleč da je ves naš napor zaman. To so malodušni slabci, ki se ne zavedajo velike resnice — da je malodušje največje zlo. Volja in vera — to sta dve sili, ki gonita svet. Kdor hoče in veruje, ta mora uspeti, če so ovire še tako velike; ta mora zmagati, če so nasprotniki še tako številni! Pa tudi če bi res že vse bilo prepozno, bi bilo zločin opustiti še zadnji poizkus. In poizkus Orjune, da ozdravi naše žalostne notranje razmere, je res zadnji! Pred smrtno nevarnostjo postoteri človek vse svoje sile, tako mora postoteri naš narod v Orjuno in ž njo v boj; zmaga mora biti naša, mora, mora!

Tretji zrejo na Orjuno z nezaupanjem in nerazumevanjem. Nikakor ne morejo doumeti, kaj hočemo in zakaj se borimo, čeprav jim to vsak dan znova pripovedujemo. Sami nepošteni, mislijo da moramo biti tudi mi nepošteni, da se moru za nami skrivati nekaj drugega in ne to, o čemer govorimo. Po vsej sili hočejo, da se bori Orjuna za nekakega Pribičevića, čeprav tega Pribičevića sploh ne poznajo in čeprav ima Orjuna s Pribičevićem, ki ni njen član, ravno toliko zvez, kakor s Pašićem ali pa s Korošcem ali Radićem. Po vsej sili hočejo napraviti iz Orjune nekako delavnico za reparacijo demokratske stranke. Med nami in demokratsko stranko je nekaj skupnosti z ozirom na vprašanja narodnega in državnega edinstva, je pa na drugi strani tudi mnogo stvari v katerih se naša pota principijelno križajo. Končno pa nas imajo nekateri celo za Velikosrbe, čeprav stojimo s temi v enakem boju kakor z Radićem ali pa slovenskimi separatisti.

Koncem vseh koncev se najdejo tudi ljudje, ki ne morejo pojmovati, kako hočemo izvojevati vse to o čemer govorimo, če nismo stranka. Res je da nismo stranka v današnjem žalostnem in slabem smislu strank in nikoli tudi ne bomo. Če bi se Orjuna spremenila v stranko po današnjem ustroju strank, potem bi s svojo eksistenco samo še poslabšala današnjo splošno žalostno stanje, ki so ga ravno stranke povzročile; nikakor pa nečemo s tem še reči, da se v slučaju potrebe ne bomo poslužili tudi teh ali onih koristnih sredstev političnih strank, toda to je v toliko, v kolikor bo to vodilo h končnemu našemu cilju, ne pa do kakih drugih namenov. Od strank nas loči mnogo, ker smo izločili iz našega pokreta vse ono, kar je pri strankah slabega, prevzeli pa smo, to priznavamo, kar je dobrega; pred vsem je različen od strank ves naš ustroj, različna pa je tudi taktika in različna so pota, po katerih hočemo k cilju, ki je: vzpostaviti vlado poštenjakov; vlade, ki ne bo vezana ne na levo ne na desno in ki bo poznala samo interes naroda in države, nikdar pa ne interesov strank ali oseb! Kdor hoče to, ta naj hodi z nami.

Pozor industriji in trgovci! Legitimacije za VI. vzorčni velesein v Pragi dobite pri čehoslovaškem konzulatu, Ljubljana, Breg 8 in Aloma Company d. z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3.

Ne samo 33% znižana vožnja, ampak tudi polovični vizum je dovoljen obiskovalcem VI. Praškega vzorčnega velesejima, ki se vrši v dneih od 2.—9. septembra. Izredna prilika za ugoden nakup strojev, manufakture, steklenine, porcelana itd. Brezplačna pošnila daje čehoslovaški konzulat, Ljubljana, Breg 8 in Aloma Company, d. z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3.

Mariborski mestni magistrat, zaščitnik Nemcev.

(Dokument podlosti in laži.)

Slovenski obiskovalci Mestnega kina v Mariboru so se ponovno zgražali nad nečutenim škandalom, da nameščenci v tem zavodu ne znajo slovensko. Škandal je prišel tudi v javnost in pisali so o tem večkrat mariborski in ljubljanski listi. Ko se je ustanovila v Mariboru Orjuna, so nekateri člani, ki posejajo Mestni kino odšli k ravnatelju Boltavzarju ter ga opozorili na ta škandal ter pozvali naj vendar kaj ukrene, da se razmere spremenijo. G. Boltavzar je našim članom odgovoril, naj Orjuna pisмено zahteva odstranitev nemških uslužbencev pri Mestnem kinu, da bo tako podan za to tudi zunanji vzrok. Na podlagi te njegove izjave je naša mariborska organizacija poslala ravnateljstvu sledeči dopis:

Ravnateljstvu Mestnega kina, v roke gospoda ravnatelja Boltavzarja v Mariboru.

Pri vašem podjetju je nastavljen g. Siege. Ta gospod še ne danes ni imel časa naučiti se našega jezika. Nikakor ni potrebno, da se pri mestnih podjetjih nastavlja ljudje, ki so bili nekoč eksponenti pangermanizma, posebno pa kadar gre za osebe, ki se lahko nadomestijo z domačimi.

Najbolj mučen vtis napravlja pa pri podjetju to, da biljeter Berger, ki mora občasno s strankami, tudi ne zna slovensko. Isto velja za njegovo sopogo. Žalostno je, da so v Mariboru še vedno razmere, ki spominjajo na avstrijske čase.

Slednjič prodaja v čakalnici neka gospa, ki tudi ne zna slovensko. Opozarjamo ravnateljstvo, da ukrene v najkrajši dobi primerne korake in da nas o tem informira.

Naši ljudje trpijo lakoto, ker jim ni mogoče dobiti službe, Nemci pa se protežirajo. Ne verujemo, da v Nemški Avstriji tudi tako skrbijo za naše Slovence!

Upravni odbor organizacije jugoslovenskih nacionalistov.

R. Rehar m. p., Dr. Čazafura s. r., predsednik tajnik.

Vsakdo bi bil pričakoval, da bo g. ravnatelj Boltavzar izpolnil to, kar je obljubil, oziroma da vsaj ne bo porabil naročenega dopisa proti Orjuni. To se pa ni zgodilo. Sestavil je sledeč denuncijantski in lažnjivi dopis, katerega je predložil županu in na to odpisal: Mestni magistrat. Štev. 37.

Maribor, dne 13. marca 1923. Predsedstvo pokrajinske uprave za Slovenijo, v roke namestnika, ministra g. Ivana Hribarja v Ljubljani.

Priloženo vpošiljam v prepisu dopis, ki ga je tukajšnjemu upravitelju mestnega Kinopodjetja naslovilo mariborsko društvo »Orjuna«. Opozarjam na grožnjo, ki tiči v stavku: — »Opozarjamo ravnateljstvo, da ukrene v najkrajši dobi primerne korake in nas o tem informira.« — Iz dopisa je razvidno, da se društvo zaveda da gre v predmetnem slučaju za uslužbenca mestne občine.

V nikakršnem slučaju mestna občina ne more pripustiti, da bi se kdo vmešaval v njen lasten notra-

nji delokrog, pred vsem na to, kdo bi smel biti v mestni službi, kdo ne. Pred vsem v slučajih kakor je predmetni, kjer ne gre za uradništvo in uslužbenstvo nameščeno v javnih magistratnih uradih in za katere veljajo državni zakoni in naredbe, temveč za nameščenstvo pri podjetjih, katero ni stalno in za nameščenje katerih velja pred vsem strokovna(?) usposobljenost. Za celo vrsto strok danes usposobljenih oseb naše narodnosti ni dobiti, in prav mestna občina je moralna v tem oziru že mnogo trpeti, ker je pri teh nameščenjih dostikrat zapostavljala strokovno sposobnost in vpoštevala v prvi vrsti nacionalni moment.

V svojih javnih uradih mestna občina od prevrata sem ni nastavljal tujeodnih uslužbencev. Kolikor je tu še Nemcev, so v službi še iz predrevratne dobe, izključno strokovnjaki, za katere občina ne bi dobila lahko dobrega nadomestila. Ako bi se vsi ti nenadno odstranili, bi to pomenilo za mestno občino obutno breme. Vsi pa ostanejo v službi samo za prehodno dobo, dokler ne bo domačih strokovno izvežanih moči na razpolago.

Uslužbenici mestnega Kinopodjetja, ki jih omenja dopis »Orjuna« vsi obvladajo slovenski jezik dovoljno za svoj posel, razen klavirskega igralca Siegeja, ki pa ne pride z občinstvom v nikak stik. Da mora biljetersko uslužbenstvo mnogo nemško govoriti, sledi iz dejstva, ker polhaja Mestni kino, kakor tudi drugo enako podjetje, v pretežni večini nemško občinstvo. Tudi igralca na klavir bi bilo trenutoma težko nadomestiti, ker je za igranje v kinu potrebna posebna spretnost, da se igra sproti prilagodi slikam na platnu. Zato je tudi lastnica »Bioskopa« moralna dobiti igralca za klavir z Dunaja.

V vsakem slučaju moram odrediti društvu »Orjuna« pravico kakršnegakoli vpliva na nameščenje uslužbenstva mestnega magistrata in mestne občine. Uverjen sem, da tako vplivanje na način kakršne je v navedenem dopisu ni v skladu s pravili društva »Orjuna« v Mariboru.

Naprošam pokrajinsko upravo, da odbor društva »Orjuna« o njegovem delokrogu pouči. To je tembolj potrebno, ker so bili na predvečer dneva, ko je prispel predmetni dopis ravnateljstvu mestnega kinopodjetja v kinu samem porazani vsi varnostni napisi (odhod, prihod, brzo izpraznjenje) za občinstvo, ki morajo z ozirom na varnost in na pretežno večino nemškega obiskovalstva biti dvojezični. Kdo jih je porezal se ne da dognati, vendar pa je sum na dospel dopis dokaj jase.

Konečno pripomnim, da je čisti donos mestnega kina določen po polovici za ubožen zaklad, po polovici pa za subvencioniranje Narodnega gledališča.

Župan: Grčar m. p. Podla in lažniva denuncijacijski Omenjeni stavek, katerega modrijana Grčar in Boltavzar smatrata za »grožilen«, ne vsebuje nikake grožnje. Grožnjo zamore najti v njem samo kak skrajno omejen duh. Če mariborska mestna občina smatra, da nima nihče pravice vmešavati se v njene »interne« zadeve, ji to mišljenje drage volje dovolimo, pribijemo pa prvič, da to ni bila interna ampak javna narodna stvar, drugič pa, da bo ravno Orjuna in to morda celo prej kakor si to gg. Grčar in Boltavzar mislita, dobila to pravico. Laž, groda in ostudna je, da za »celo vrsto strok danes ni mogoče dobiti domačih moči«, še grša laž je, da je občina »trpela ker je zapostavljala strokovno sposobnost in vpoštevala v prvi vrsti nacionalni moment«, ko je v Mariboru vsakemu otroku znano, da je mariborska mestna občina ravno največ trpe-

LJUBLJANA, Mesni trg 5

O. BERNATOVIC

KONFEKCIJSKA TRGOVINA

la radi tujih »strokovnjakov«, ki so jo s svojim »strokovnjaškim« gospodarstvom oškodovali za sto tisočake! Višek nesramnosti in laži pa je trditev, da »mestna občina od prevrata sem ni nastavljala tujerodnih uslužbencev«!

Evo dokazov: Občina je nastala vila kot ravnatelj Mestnega električnega podjetja Nemca inž. Toplačka, čeprav je za to mesto prošil tudi izvršni domači strokovnjak inž. Pertol! Da pa občina vsled namestitve g. Toplačka trpi, je znano prav dobro g. županu, občinskemu svetu in vsemu mariborskemu občinstvu. Dalje je nastala vila obratovodjo Fiegerja, ki je po neveril večjo svoto denarja in po tem pobegnil v Švico; knjigovodjo Nowschaka, ki ne zna niti toliko slovensko, da bi pred sodiščem pričal v državnem uradnem jeziku; skladiščnika Jamnika, ki ne zna besedice slovensko in je bil nameščen samo zato, ker je sorodnik ravnatelja Köchlerja; uradnika Rupertu Wellyja, trdega Nemca in še celo vrsto »strokovnjakov«, ki lo mijo slovenščino tako, da je človeka groza če jih poslušajo.

»Strokovnjaki« iz prejšnje avstrijske dobe pa so: zdravnik dr. Leonhard, Nemec, ki ne zna besedice slovenski, opravlja pa službo mestn. fizika; blagajnik Kropsch, istotako nevešč slovenščine; mestni upravitelj Strle; pisarniški nadoficijal Wilhelm Kopp; poduradnik Heinrich, ki piše naslove na kurtve; poduradnik Ecker, ki piše živinske potne liste; ravnatelj Mestne klavnice Kern, znani hranitelj smrđljivega mesa; stavljeni adjunkt Feigl, nadkomisar Steinhöfner, pisarniški oficijal Globotchnigg, a po županovem mnenju je »strokovnjak« tudi sluga Neuner pri Mestnem stavbenem uradu, istotako slovenščine nezmožen Nemec. Kar se tiče uslužbencev v Mestnem kinu, so vsi od operaterja do zadnje biljeterke sami Nemci.

Kakšni »nenadomestljivi strokovnjaki« so: knjigovodja, skladiščnik, pisar, zdravnik (ko imamo v Mariboru celo plejado Slovencev), blagajnik, upravitelj, poduradnik, stavljeni adjunkt in sluga — naj sodi javnost sama. Mi vemo, da je v Mariboru brez števila ljudi, ki bi z veseljem sprejeli ta mesta in ki bi bili tudi bolj sposobni, kakor pa so ti nemški »strokovnjaki«, ki morajo rabiti pri občevarjanju s slovenskimi strankami tolmač! Operater v kinu je edini strokovnjak in nimamo nič proti njemu, čeprav vemo, da bi se dal tudi ta nadomestiti, nikakor pa ni strokovnjak igralec na klavirju, nekdanji prvi ponemčevalec slovenskega Maribora, pangerman Siegfried. Za tega preskrbimo vsak dan »ersatz«. Še manj pa so strokovnjaki ostali, posebno biljeterkal Vlada komisarja dr. Pfeiffer in dr. Leskover sta odredila, da se mora vsa ta tevtoburška družba naučiti našega jezika, župan Grčar pa je ta odlok vtaknil v — koš. Grda laž je, da je večina obiskovalcev mariborskih kinematografov Nemcev, še grša pa da znajo uslužbenci Mestnega kina slovensko. Če pa smatra g. župan odgovore, kakor: »Ist kajn prostora več« za slovenske in »dovoljno znanje slovenščine«, potem se moramo res čuditi, kako je postal slovenski učitelj! Da Slovenci res ne posejajo Mestnega kina tako kakor bi ga lahko, pa je iskati vzrok ravno v dejstvu, da ne marajo poslušati nemškega izzivanja v tem mestnem podjetju, ki ravno vsled tega tudi občutno trpi!

Kaj se strinja s pravili naše organizacije (in ne društva) tega nas pa gg. Grčar in Boltavzar ne bosta učila, ker jih očitno še sploh ni dela nista, ker bi sicer vedela, da to ni le v naših pravilih kot ena glavna točka, ampak nam ta od mini strstva potrjena pravila dovoljujejo v takih slučajih posluževati se tudi fizične sile svojih članov. Mi bi bili naši zahtevi priborili lahko že davno na učinkovit način sankcije, nismo pa tega storili radi tega, ker vemo, da bo tudi to podjetje z mestno občino vred prej ali slej prišlo v naše roke. Kljub temu pa prepovedujemo do nadaljnjega vsem Orjunašem posest Mestnega kina in apeliramo tudi na ostalo zavedno slovensko in jugoslovensko občinstvo, da se ga tako dolgo ogiblje, dokler ne izgine iz njega pangermanski tip! O kras-

nih razmerah, ki sicer vladajo na mariborskem mestnem magistratu, o raznih skrajno umazanih aferah itd., pa bomo spregovorili pozneje.

Ako je mogoče Avstrijcem s svojo slabo valuto nakupovati na Češkem, zakaj ne bi zmogli tega tudi mi. Čehoslovaški industrijski trgovci so z ozirom na Jugoslavijo kalkulirali izredno ugodne cene, tako, da je omogočen vsakomur ugoden nakup. Naj prestane komodnost in kupujemo s prve roke, ker je to v interesu nas vseh. Praški vzorčni velesej v dneih od 2.—9. septembra bo pokazal vse kar premore čehoslovaška trgovina in industrija, zato naj noben jugoslovanski groščak ne zamudi ugodne prilike ter naj istega poseti. Posetniki dobijo 33% znižano vožnjo za vse vlake in polovični vizum.

Kronika.

S. P. D. Prošli teden smo čitali v vseh slovenskih dnevnikih izjavo g. N., da so se Italijani brez vsakih opazk vpisovali v Triglavsko spominsko knjigo. Informator g. N. sploh ni bil na vrhu Triglava ali pa je namenoma lagal, kajti sicer bi gotovo našel notico, kjer piše dne 30. julija 1923 Capetano Lonjana? (ten Palazzi) od Comp. Mitragliatrice Buone 9. Alpini di Vicenza: Sempere nostro il Tricorno. Hudomušneš Slovenec je pristavil: »En mal počak.« »Aspeto un poco«.

Istotako piše g. Cap. Valletto pot št. 643 »Viva l'Italia« pod njim pa so podpisani vsi njegovi rojaki. Tu pa se je pokazala zlata duša naših neosvobojenih bratov, ki se niso strašili ječe, ampak so brez strahu zapisali, da so vojaki osvražene nacije:

Slovenci iz Julijske Benečije, željni ogledati si s ponosnega Triglava svojo rodno grudo 29. julija 1923.

Isti vojaki so dalje napisali: Aite Lahi v Trento, jest polento. — Spodimo te Lahe s Triglavske višine, naj vrag jih odnese v taljanske nižine.

To napisati so imeli pogum naši zvesti sinovi svesti si strašne kazni. List slavnega dr. Tavčarja, našega boritelja, pa v svoji številki od 17. t. m. tako nesramno žali naša čustva.

Kdor Orjunaš, ta odpove »Narodu«. Železna disciplina velja. —

»ROBSKE DUŠE«.

(Prispevek k temu poglavju).

V kolonah »odločno patrijotičnega« dnevnika čitamo med drugimi podobno zvonečimi tudi sledeči karakteristični stavek: »Italijanski častnik se je zelo ljubeznivo razgovarjal z našimi turisti« itd. Res, velikanska milost in občudovanja vredno počestčenje, ki smo ga deležni s strani Italijanov na vrhu našega sivega Triglava.

Mogoče se prihodnjič potruditi p. t. uredništvo korporativno v Aljažev stolp, da prijazno pokramlja z eroi di Capporetto tudi o njih slavnih činih, tržaškem Narodnem domu, razvoju jugoslov. šolstva itd., vsaj gradiva za dolgo zabavo ne bo zmanjkalo. S tem pa bodo odvrnili s sebe tudi sum, da slede lepim besedam tudi dejanja. Sl. uredništvo naj se pa čuva omeniti pri pogovoru naše armade. Ona bo že sama skrbela, da jo Italijani opazijo. Tako govoričenje bi utegnili kaliti pristrane prijateljske odnose med »zavezniškima« vladama. Tudi bi to ne bilo v interesu turistike, ker se naš olikani sosed nikakor ne more ponášati z veliko porcijo srčnosti, dokaz njegov odziv na poziv »Orjune« 12. t. m.

Ko pa se slavnega društva naučijo zabavne konverzacije, naj skrbno prepletko s celo kadjjo nevtiralne barve vse kar je našega, da ne bo ničesar več, kar bi utegnili žaliti občutljive oči Italijanov. Pomaže naj vse z debelo plastjo, da bo nevtiralna barva pričala še poznim rodovom o ljubezni stare generacije do rodne grude.

On videl je zgodbo Slovenje otrok — kaj delajo, gleda, sinovi. N. R.

Občinski svet Volosko-Opatije za italijanske šole.

V seji občinskega sveta Volosko-Opatije z dne 8. t. m. je predložil odvetnik dr. Ruggero Sandri sledeči dnevni red, ki je bil enodušno sprejet:

»Upoštevaajoč, da obstoja pretežna večina prebivalstva občine Volosko-Opatija iz Italijanov in sedaj ni niti enega otroka tudi hrvatskega več, ki ne bi poznal toliko italijanske, da ne bi mogel slediti poduku različnih predmetov v italijanskem jeziku; upoštevaajoč, da obstoječe ljudske šole s hrvatskim učnim jezikom nimajo več pravice obstoja v neminljivo večno italijanski občini, ki se nahaja ob meji Italije; upoštevaajoč toraj, da bi italijanske šole zadostovale kulturnim potrebam ljudstva, ki jih obenem nalagajo očitni politično-narodni razlogi, želi in zahteva občinski svet, da se odpravi hrvatske ljudske šole v Volosko-Opatiji in predlaga ustanovitev italijanskih ljudskih šol s tolikimi razredi, kolikor bi jih bilo potrebno glede na število šoloobveznih otrok, ne glede če so isti Italijani, Nemci ali pa Hrvatje. —

Tako dela občina, ki je še nedavno bila slovenska. Tako nam gine Istra, medtem ko se naš slovenski narod prepira če imamo mi ali pa Italijani pravico prebravati Aljažev stolp v narodnih barvah.

Lira in frank sta mnogo višja kakor češka krona in vendar večina jugoslov. trgovcev raje naroča blago v Italiji in Švici. Zakaj? Zato, ker jih dosti niti poskusilo ni kupiti naravnost v Čehoslovaški ali pa se samo iz komodnosti poslužujejo gorjenih tržišč. To ravnanje ni v interesu trgovcev, še manj v interesu konsumentov. Jugoslovanski trgovci naj kupujejo češko blago, ki po solidni ceni in po kakovosti nadkrijuje robo nam ne posebno naklonjenih držav.

Naš pokret.

Blagoslov barjaka mestne Orjune u Splitu. U nedelju, dne 5. t. m., prilikom Praznika žrtve, razvila je uzorna mestna organizacija u Splitu svoj barjak. Čitav je taj dan bio jedna neopisiva manifestacija narodnog i državnog jedinstva; toga je dana Orjunaški Split manifestirao i dao duška nacionalnom čuvstvu koji je u njemu ukorenjen.

Več u 7 sati jutrom obišla je grad nacionalistična glazba iz Sučurca a čitavo je mesto navuklo na sebe svečang ruho. U 8 sati počele su da se kupe akcijske čete i u 8 i po stajao je svrstan pred prostorijama organizacije čitav bataljon akcionih četa. Na znak trube, svrstale su se čete u kolonu i predvođene sa dve glazbe, uputile se na Diklecijanov peristil, gde je zastavu blagoslovio naš član, kanonik Smoje. Na peristilu je predsednik M. O. razvio zastavu te uz lepi govor predao ju kumu ing. Radojloviću, predsedniku Obl. Odbora u Beogradu. Brat Radojlović je zatim održao prigodni govor, pun temperamenta i predao zastavu zastavonoši. Iza toga krenula je povorka i obišla mesto. U povorci je sudelovao veoma veliki broj građanstva, sokolsko društvo, sva pevačka društva, predstavnici svih patriotskih društava te predstavnici vlasti. Na večje je priredjena velika letna zabava kojoj je prisustvovalo u velikom broju građanstvo, tako da se je par stotina ljudi moralo da vrati, jer su mesta bila sva zasednuta. Splitskoj organizaciji možemo samo da čestitamo lepom uspehu a našem novom barjaku želimo, da ostane čist i svetao, te da nas predvede do konačne pobeđe.

Bratskoj Redakciji »Orjuna« Ljubljana. Najenergичnije protestujemo protiv maltretiranja naše braće sa strane vlasti u Ptuj u Mariboru te protežiranja onih, koji proganjaju naše nacionalne borce za vreme rata i pre, kojima je sve odurno, što je slavensko, i koji još sada ne ču da razume, da se nalaze u jugoslovanskoj državi! — Mesni Odbor Or. Ju. Na Baska.

Okrožnica vsem Mestnim Odborom. Predmet: Organizacijski prapor. Sporočamo natančen popis

prapora po naredbi Centralnega Odbora v Splitu. Prapor sestoji iz modro-bele-rdeče tkanine, v dolžini 114 in širini 93 cm. Na jedni strani je napis: Za Naciju na belem polju, a na drugi strani istotako na belem polju Orjuna in pod tem na rdečem polju ime dotične Orjune. Drugega napisa na praporu ni. Vse črke morajo biti zlate, odnosno iz rumene tkanine. Velikost črk je: za »Orjuna« in »Za Naciju« 16 cm, za ime organizacije pa 12 cm. Prapor je obrobjen z vrstico v državnih barvah, ki je približno prst debela. S to vrstico je obenem pritrjen na drog, ki ima v to svrhu 7 železnih ušes. Drog je dolg 2.52 m. in ima premer 3—4 cm. Barva črna. Drog konča s kopjem iz bele kovine v dolžini 25 cm v največji širini 7 cm z 4 cm dolgim nasadom. V sredini nosi monogram OJN v črni barvi. Višina monograma je 11 cm a širina 8 cm. Komplektne prapore v enotni izdelavi nabavlja na željo, proti takojšnjemu plačilu Oblastni odbor.

Orjuna Domžale naznanja, da je preložila razvitje prapora, ki je bilo določeno na 8. t. m. za poznejši čas, ker se vrši ta dan isto slavje na Rakeku.

Odlikovanje. Član naše Orjune tov. Skrinjar v Murski Soboti je odlikovan s svetinjo »Ujedinjenje«. Boril se je bil 1914.—1918. na Srbski fronti kot dobrovoljec. Čestitamo!

Nova Orjuna. Za Brezno ob Dravi in okolico je osnovano novo poverništvo, ki pridno pripravlja teren za osnivanje prepoštrebne Orjune.

Ustanovni občni zbor Orjune pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. V nedeljo 12. t. m. ob 17. uri se je vršil v lepem in prijaznem trgu Sv. Trojica v Slovenskih goricah, v tej domovini »Kontrolorja Škrobarja« in nekdanjem delokrogu njegovega avtorja, ustanovni občni zbor naše nove Orjune. Na občnem zboru, ki je lepo uspel je poročal o ciljih, delu in razvoju našega pokreta brat Radojlović Rehar iz Maribora, prisostvovala pa je tudi vzorna in agilna akcijska četa iz Št. Lenarta v Slovenskih goricah. Izvoljen je bil definitivni mestni odbor. Tako je bil postavljen drug močan steber našega pokreta v sredini lepih Slovenskih goric, ki bodo kmalu v večjem obsegu sprejele našo odrešilno misel. Občnega zbora so se udeležili, kar je zelo razveseljivo, tudi zastopniki iz okoliških vasi, kjer še ni Orjune, se pa že pripravljajo. Živela nova svetotrojiška Orjuna.

Preselitev. Naš član, odvetnik dr. Igo Janč v Mariboru, se je preselil s svojo pisarno iz Vetrinjske ulice na Aleksandrovo cesto št. 25, v poslopje nekdanjega hotela »Stadt Wiene«.

Vozne cene na vlakih bodo izredno znižane o priliki otvoritve VI. vzorčnega veleseja v Pragi. To priliko lahko uporabijo naši trgovci, da si nabavijo solidno češko blago s prve roke, vsled česar niso prikrašani na dobičku, ampak ravno nasprotno, oni del, ki drugače odpade na posredovalce, ostane njim. Pojasnila daje brezplačno čehoslovski konzulat, Ljubljana, Breg 8 in Aloma Company d. z. o. z., v Ljubljani, Kongresni trg 3.

Sramotni oder.

»Slov. Narodu« bi bilo po njegovi pisavi vseeno, če bi bil Triglav Jugoslovanski ali pa italijanski, samo da bi nemoteno hodili turisti na njega. —

Radojliški okrajni glavar Vavpotič se je dne 12. t. m. tudi podal na Triglav. Takoj je zavzel gotovo »Amtsmine« in zahteval dovoljenja za prebravanje stolpa. Obenem je zatrjeval, da vrh ni še naš, da pa je državna oblast sama dovolj močna, da ga bode čuvala. Ko pa je videl, da se bližajo Italijani, jo je odkuril brez vsakega slovesa urnih krač proti Kredarici.

Radi slovenske govornice je odpustila delovodkinja Nemka v tovarni »Jugoslovanski Lloyd« v Mariboru dve delavki gdč. Mici Vido-vič in Elzo Rektoviča. Ah pri tem »jugoslovanskem« Lloydju res niko-li ne bo reda? Naj se že enkrat prekrsti v »Nemški Lloyd«, da bo vsaj javnost vedela s kom ima opravka.

PREKLIC.

Z ozirom na našo objavo v »Orjuni« št. 36. z dne 12. avgusta t. l. pod »Sramotni oder« Simmich & Marsche, nam je došel popravek, katerega radevolje objavljamo.

Tvrdka se imenuje Max Simich & Co. in ne kakor gori omenjeno. Marsche je le uradnik, prejemalec lesa omenjene tvrdke. Za Marsche-tove izraze tvrdka ne more prevzeti nobene odgovornosti. Tvrdka Max Simich & Co. je že skozi leta dobro poznana pri vseh lesnih producentih in trgovcih in ni imela dosedaj še nikakih pritožb bodisi v trgovskih ali političnih razmerah.

IZJAVA.

Z ozirom na objavo v »Orjuni« št. 36. z dne 12. avgusta 1923 pod »Sramotni oder« — Simmich & Marsche izjavljamo:

1. da nisem soudeležnik tvrdke Max Simich & Co., da sem le prejemal les za to tvrdko.

2. da z besedami, katere sem izustil pri prevzemanju lesa v Dobrem polju nisem mislil razžaliti ne gospode in ne slovenski narod, bile so te besede le izraz nezadovoljnosti pri prevzemanju lesa, ker sem hotel varovati interese svojih gospodarjev, kar se med trgovci radi nespornosti večkrat pripeti.

Marsche.

Ali je to potrebno??? Naši trgovci običajno naročajo svoje blago v sosednih državah v mnenju, da ga tam dobijo ceneje. To pa ni res! Nemška Avstrija nam nudi blago, ki je po večini češkega izvora ter na ta način opravlja službo posrednika med našo in češko trgovino. To posredovanje je pa nepotrebno, ker si naši trgovci lahko blago dobavijo sami direktno, vsled česar dosežejo tudi ugodnejše cene. Najugodnejša prilika za to se nudi ob priliki VI. praškega vzorčnega veleseja, ki se vrši od 2.—9. septembra t. l.

IZJAVA.

Podpisana preklucujem tem potom vse žaljivke, ki sem jih izrekla dne 30. julija t. l. poštemu slugi Josipu Velna, ter se mu zahvaljujem, da ni nastopil sodnijskega pota proti meni.

Sv. Lenart, 1. avgusta 1923.

Marija Goriup l. r.

Premog

Drva

Oglje

Excelsior - cement

1^a strešna lepenka

najboljši ! // najcenejši !

pri

„Impex“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

Telefon 70, 349.

Razstavljalci ljubljanskega vele-sejma! Trgovci, podjetniki obrtniki, gostilničarji itd. Blizu se čas vele-sejma ko bo naš list izhajal 2-3 krat, oziroma še večkrat na teden. Opozorjamo vsled tega že sedaj, da imajo oglasi v Orjuni velik uspeh, kar priča veliko število starih celoletnih oglasov. Uspeh pa jamči že dejstvo, da je Orjuna razširjena po celi državi in tudi v inozemstvu. Ona se danes tiska že v veliki nakladi in so njeni oglasi po vseh kavarnah, lokalih in naročnikih po cel teden vidni dočim

pri dnevnikih že isti večer izginejo kakor muhe enodnevnice. Tudi so naši člani in somišljeniki odločni zastopniki gesla: »Svoji k svojim« in si izbirajo svoje dobavitelce po naših oglasih. Priporočamo toraj vsem onim, ki hočejo imeti vidno, trajno in izdatno reklamo, naj oglašajo v »Orjuni«. — V slučaju pa, da želite dati oglas tudi še v kak drug list, sporočite to obenem ko pošljete oglas nam in mi vam bomo brezplačno preskrbeli, da bo Vaš inserat objavljen tudi tam. V takem slučaju pripomnite samo

sledede: »Izročite isti oglas tudi upravi lista X. Y. itd.« in mi vam bomo to brezplačno posredovali. S tem si prihranite na pisarjenju, nepotrebnih potih, čakanju pri upravah in denarju.

Upravištvu »Orjuna«.

EDINO NAŠ POKRET LAHKO OSREČI DOMOVINO!

POZORI!

Več otroških vozičkov, kolesa z gomo se poceni prodajo že od Din 250.—. Ljubljana, Zvonarska ulica števil. 1.

Ljubljenec stroje piscev je edino le »STOEWER«. Zastopstvo Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I.

Razna pisarniška lepila. THE REX CO., Ljubljana.

Perilo, kravate ter razno modno in galanterijsko blago najsolidneje pri JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg števil. 2.

Zahtevajte po vseh restavracijah in kavarnah prvovrstna specialna vina v steklenicah trdke GJURO VALJAK, Maribor, Grajska klet.

Lastnik inž. F. Kranjec. Odgovorni urednik VI. I. Galzinja.

NAJZMERNEJŠE CENE

JOSIP JUG

NAJSOLIDNEJŠA DELA

PLESKAR IN LIČAR ZA STAVBE,
POHIŠTVA IN MOSTOVE
LJUBLJANA, RIMSKA C. 16

ŠPECIJALNI ODDELEK ZA MODERNO SOBO IN ČRKOSLIKARSTVO TER
SLIKARSTVO NA STEKLO
MOSTE, ZALOŠKA C. 67

Manufaktura -- Moda -- Konfekcija

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, Dvorni trg števil. 3

v zalogi specialno angleško i češko sukno, vseh vrst obleke, usnjeni suknjiči, dežni plašči, pelerine, zimniki, raglani etc.

Izdelava oblek v lastnem modernem salonu.

Carlinsko - Posredniški - Bureaux

Uvoz GROM Izvoz
Centrala Ljubljana Kolodv. ulica 41.

Podružnice:

Zagreb, Maribor,
Jesenica, Boh. Bistrica,
Čakovec, Rakov.

Inserirajte v »ORJUNI«!

Otroški vozički!

več vrst. DVOKOLESA raznih modelov, najnovejši motorčki ameriškega tipa »EVANS«. Velika zaloga pneumatike in delov po najnižji ceni. Sprejemamo tudi vsa popravila, emailiranje in ponikanje, - »TRIBUNA« F. B. L. tovarne dvokoles in otroških vozičkov v Ljubljani, Karlovska cesta 4.

Parfums - Driay - Paris

Ing. V. NIKOLIC

Kraljevski dvorski liferant
LJUBLJANA - MOSTE

Telefon št. 562.

J. GROBELNIK

MANUFAKTURA
ENGROS in DETAIL

LJUBLJANA
MESTNI TRG ŠT. 22

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brušura in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, centikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risane, dnevni in beležnice.

P. n. Konečno se nam je posrečilo, uvažati neposredno od prve in največje ameriške tovarne hranil

Wrigleyjeve žvečilne gumi bonbone (Chewing gum)

Z žvečenjem teh prvovrstnih originalnih ameriških gumi bonbonov Wrigley si prihranite mnogo denarja in dosežete sledeče učinke: Pospešuje prebavo. Odstrani žej. Odstrani slabi ustni duh. Ščiti telo pred utrudljivostjo in zaspanostjo. Varuje zob pred gnilobo in jih obdrži zdrave. Pospešuje slino. Prihrani se alkohol in tobak. V službi ni dovoljeno kaditi in se torej najboljšo nadomestilo »Wrigleyjevi žvečilni gumi bonboni«.

Dobi se povsod in pri generalnem zastopstvu:

Drogerija »ADRIJA«
Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

KUVERTA

d. z. o. z.

konfekcijska tvornica

LJUBLJANA, VOŽARSKI POT 1

TVORNIC
KUVERT

IMA VEDNO V ZALOGI IN IZDELUJE

PO NAROČILU VSE VRSTE KUVERT

!! NA ŽELJO POŠLJEMO VZORCE !!

Trgovci posetite!

VI.

Trgovci posetite!

VZORČNI VELESEJEM V PRAGI

od 2. do 9. septembra

Pojasnita daje:

Čehoslovaški konsulat,
Ljubljana, Breg števil. 8

Znižana vožnja na jugoslov. in čehoslovaških železnicah
Direktni posebni vlaki med Prago in Ljubljano
Znižana pristojbina za vizum

Pojasnita daje:

Aloma Company d. z. o. z.
Ljubljana, Kongresni trg 3

Pooblaščení dobavitelji vseh uniformskih potrebščin Or. Ju. Na.

PETER CAPUDER, LJUBLJANA

Vidovdanska cesta šte. 2.

Zahtevajte brezplačen cenik, navodila za mero in plačilne pogoje.

STEGU IN DRUGI

kom. družba za strojno in
:: električno industrijo ::

Pisarna: Ljubljana, palača Ljubljanske kreditne banke, Dunajska cesta 1b, III. nadstr.

KONCESIONIRANO PODJETJE ZA:

vedevodne inštalacije, parne in vročevodne kurilne naprave, postavitve in popravilo parnih kotlov za visoki pritisk, elektrotehniko za visoko in nizko napetost. Lastna strojna in ključavničarska delavnica: VIC - GLINCE šte. 5.

Priporočamo za nakup
pisarniških in šolskih potrebščin trdiko

M. TIČAR

Ljubljana,
Šelenburgova ulica šte. 1
in Sv. Petra cesta.

MODNA TRGOVINA

A. ŠINKOVIC

NASL. K. SOSS

LJUBLJANA

Mestni trg 19.

CENE ZMERENI

Zobna pasta
„Aikadont“
Ustna voda

Autogaraža
AUTODELAVNICA

A. Thaler
LJUBLJANA
GLINCE 37.

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjen stavbeni inženir
in mestni stavbenik

Ljubljana, Mirje št. 11.

Izvršnje in projektira vsakovrstne
visoke zgradbe, vodne zgradbe,
železobetonske stavbe itd.

A. & E. Skaberne

Ljubljana

MANUFAKTURA

in
MODA

Na debelo in drobno.

Avtomobile

kolesa, motorje,
pnevmatiko vseh
vrst, olje, bencin in
druge potrebščine

ima vedno v zalogi

F. Florjančič
LJUBLJANA

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. 24

se priporoča za vsa v to stroko

spadajoča dela.

Ako kašljate je edino
sredstvo proti prehlajenju

PEKTO

kateri sigurno pomaga

„ADRIJA“

drogerija in foto-manufaktura
B. Čvančara, Ljubljana.

SNEL
MPTIKO

VSEH ZNAMK ZA
AVTOMOBILE
IN KOLESA

3. COREC

LJUBLJANA
PALAČA D. KRAJČIČ

Amaterji!

Zahtevajte naš najno-
vejši cenik o fotogra-
fičnih potrebščinah!

„SANITAS“, Cella 5.

MERAKL

bole, barve, lak, kit,

email, čopliči

najboljše kakovosti nudi

Medić, Rakovec, Zankl, d. z.

Maribor, Ljubljana, Novisad,
podružnica. centrala. podružnica.

MANUFAKTURNA VELETRGOVINA HEDŽET & KORITNIK

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.

BRZOJAVI: HEDŽET.

TELEFON ŠTEV. 75.